

4. Zahraniční obchod České republiky s hlavními partnerskými státy mimo EU

4.1. Hlavní zahraničněobchodní partneři ČR ze států mimo EU

- **Hlavní obchodní partneři ze států mimo EU**

K hlavním zahraničněobchodním partnerům ČR ze států mimo EU patří Čína, Rusko, Spojené státy a Japonsko. Na celkovém obratu zahraničního obchodu se v roce 2007 tyto čtyři státy podílely 11,5 % (11,2 % v roce 2006), z toho na celkovém vývozu pouze 5,2 % (5,1 %) a na celkovém dovozu 18,1 % (17,4 %). Schodek zahraničního obchodu s těmito státy v roce 2007 dosáhl 301,3 mld. Kč proti 257,2 mld. Kč; meziroční navýšení činilo přesáhlo 44 mld. Kč. Na tyto čtyři státy připadlo více než devět desetin z celkového záporného salda zahraničního obchodu se státy mimo EU.

4.2. Pozice Číny, Ruska, Spojených států a Japonska na celkovém zahraničním obchodu ČR

- **Úloha hlavních partnerských států v zahraničním obchodu**

Pozice Číny, Ruska, Spojených států a Japonska na celkovém českém vývozu a na celkovém českém dovozu je rozdílná. Na celkovém českém vývozu do uvedených států mělo největší podíl Rusko, které na rozdíl od Spojených států s druhým největším podílem, svoje postavení meziročně posílilo. Zastoupení vývozu do Číny a Japonska na celkovém českém vývozu je dosud velmi nízké. Vyšší podíl v porovnání s vývozem je charakteristický pro dovoz z těchto států na celkovém českém dovozu. Nejsilnější pozici na celkovém českém dovozu má dovoz z Číny následovaný dovozem z Ruska, Japonska a Spojených států. Největší meziroční nárůst podílu na celkovém českém dovozu zaznamenal dovoz z Číny, zatímco dovoz z Ruska svoji pozici oslabil.

Tabulka č. 5 Postavení Číny, Ruska, Spojených států a Japonska na celkovém českém vývozu a českém dovozu

Státy mimo EU	Podíly v % na celkovém českém					
	vývozu			dovozu		
	2006	2007	změna	2006	2007	změna
Čína	0,4	0,6	0,2	6,1	7,8	1,7
Rusko	2,0	2,3	0,3	6,0	4,8	- 1,2
Spojené státy	2,3	1,9	- 0,4	2,3	2,3	0,0
Japonsko	0,4	0,4	0,0	3,0	3,2	0,2
Uvedené státy celkem	5,1	5,2	- 0,1	17,4	18,1	0,7

- **Postavení uvedených států mezi 20 hlavními partnery vývozu a dovozu**

Uvedenými podíly se mezi 20 hlavními vývozními partnery ČR umístily pouze Rusko a Spojené státy, a to na 12. a 13. místě. Zcela odlišné pořadí měly uvedené státy mezi 20 hlavními dovozci do ČR. Podíl dovozu z Číny na celkovém dovozu byl v roce 2007 druhý nejvyšší (za Německem a před Polskem), dovoz z Ruska byl šestý nejvyšší, z Japonska desátý nejvyšší a ze Spojených států třináctý nejvyšší.

4.3. Dynamika zahraničního obchodu ČR s Čínou, Ruskem, Spojenými státy a Japonskem

- **Rozdíly v dynamice zahraničního obchodu s uvedenými státy**

Celkově vykázal v roce 2007 v porovnání s rokem 2006 zahraniční obchod s Čínou, Ruskem, Spojenými státy a Japonskem nadprůměrnou dynamiku. Oproti průměru byl růst vývozu o 2,3 p.b. vyšší a dovozu o 3,8 p.b. vyšší. Ve vývoji vývozu i dovozu byly však mezi uvedenými státy značné rozdíly. Vysoce nadprůměrný růst provázal pouze vývoz do Číny, podprůměrné tempo růstu zaznamenal vývoz do Japonska a vývoz do Spojených států absolutně klesl. Vývoz do Číny provázal sice největší relativní nárůst, jeho absolutní navýšení bylo však třetinové oproti zvýšení hodnoty vývozu do Ruska. Hodnota vývozu do Číny byla v roce 2007 vyšší pouze v porovnání

s hodnotou vývozu do Japonska (o 4,0 mld. Kč), neboť oproti vývozu do Spojených států představovala necelých 30 %. Stejně jako vývoz do Číny i dovoz z Číny vykazoval vysoce nadprůměrný přírůstek, a to nejen relativní, ale i absolutní, který představoval více než 60 % z celkového navýšení českého dovozu z těchto států a jednu pětinu meziročního zvýšení celkového českého dovozu. Nadprůměrný meziroční růst vykázal ještě dovoz z Japonska, mírně podprůměrný pak dovoz ze Spojených států a dovoz z Ruska meziročně klesl.

Tabulka č. 6 Vývoj zahraničního obchodu ČR s Čínou, Ruskem, Spojenými státy a Japonskem v roce 2007

Státy mimo EU	Vývoz			Dovoz		
	2007	meziroční změna		2007	meziroční změna	
	v mld. Kč		v %	v mld. Kč		v %
Čína	14,1	5,1	56,2	185,7	57,5	44,9
Rusko	57,6	15,0	35,3	114,0	- 12,1	- 9,6
Spojené státy	48,0	- 1,1	- 2,6	53,9	4,8	9,6
Japonsko	10,1	0,9	10,1	77,5	13,8	21,6
Uvedené státy celkem	129,8	19,9	17,9	431,1	94,0	17,4

4.4. Bilance zahraničního obchodu ČR s Čínou, Ruskem, Spojenými státy a Japonskem

- Tendence růstu schodku zahraničního obchodu s uvedenými státy**

Vývoj vývozu a dovozu s Čínou, Ruskem, Spojenými státy a Japonskem v roce 2007 se promítl do salda zahraničního obchodu s těmito státy. Dlouhodobě má schodek zahraničního obchodu s uvedenými státy tendenci postupně se zvyšovat. V roce 2007 bylo v porovnání s rokem 2004 celkové záporné saldo zahraničního obchodu s Čínou, Ruskem, Spojenými státy a Japonskem téměř o 102 mld. Kč vyšší, proti roku 2006 se prohloubilo přibližně o 44 mld. Kč.

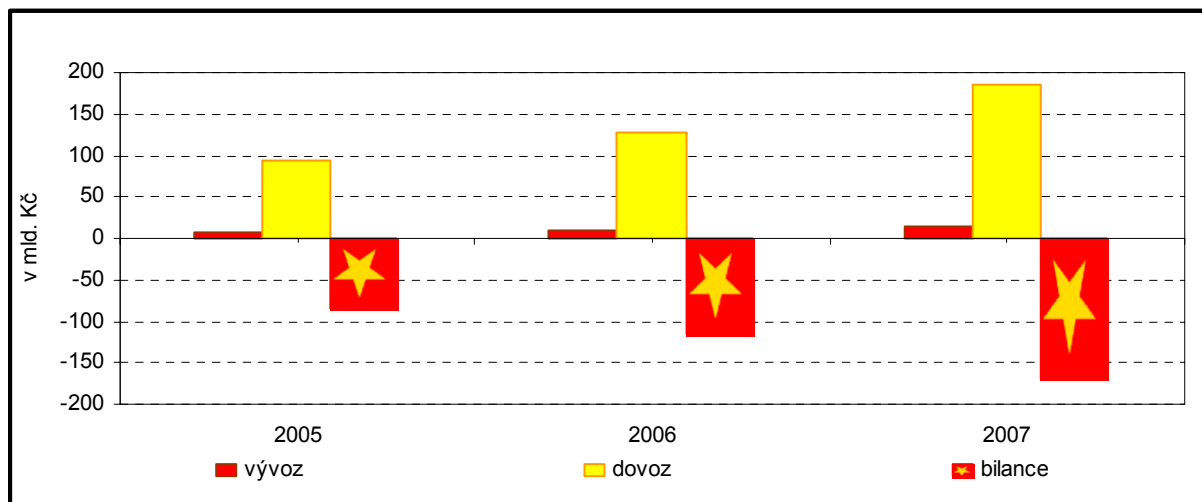
Tabulka č. 7 Obchodní bilance s Čínou, Ruskem, Spojenými státy a Japonskem

Stát	Obchodní bilance				Změna v roce 2007 proti roku		Krytí dovozu vývozem	
	2004	2005	2006	2007	2004	2006	2004	2006
	v mld. Kč						v %	
Čína	- 84,0	- 86,9	- 119,2	- 171,6	- 87,6	- 52,4	7,7	7,6
Rusko	- 46,7	- 71,0	- 83,6	- 56,4	- 9,7	27,2	34,1	50,5
Spojené státy	- 15,5	3,7	0,1	- 5,9	9,6	- 6,0	71,5	89,1
Japonsko	- 53,3	- 50,3	- 54,5	- 67,4	- 14,1	- 12,9	9,9	13,1
Uvedené státy celkem	- 199,5	- 204,5	- 257,2	- 301,3	-101,8	- 44,1	27,6	30,1

- Růst záporného salda zahraničního obchodu s Čínou**

Vývoj bilance zahraničního obchodu s uvedenými státy ukazuje, že dlouhodobě nejproblematictější jsou zahraničněobchodní vztahy s Čínou. To potvrzuje krytí českého dovozu z Číny českým vývozem do Číny. Tento ukazatel se v roce 2007 proti roku 2004 prakticky nezměnil, resp. se mírně zhoršil, a zůstává tak stále na velmi nízké úrovni, což zvláště vyniká v porovnání s dalšími uvedenými státy, zejména pak s Ruskem a Spojenými státy. Záporné saldo zahraničního obchodu s Čínou bylo v roce 2007 proti roku 2004 vyšší o téměř 88 mld. Kč. K výraznému nárůstu schodku obchodu s Čínou došlo zejména v roce 2007 proti roku 2006 (o více než 50 mld. Kč). Značný podíl na tomto nárůstu má skutečnost, že se dlouhodobě nedaří progresivněji zvyšovat na čínský trh český vývoz. Neustále rostoucí český dovoz z Číny působí problémy zejména českým výrobcům, neboť vytlačuje z vnitřního trhu výrobky domácí provenience, čímž přispívá k likvidaci řady domácích výrobních podniků (viz textilní průmysl, průmysl skla, keramiky a porcelánu, kožedělný průmysl apod.).

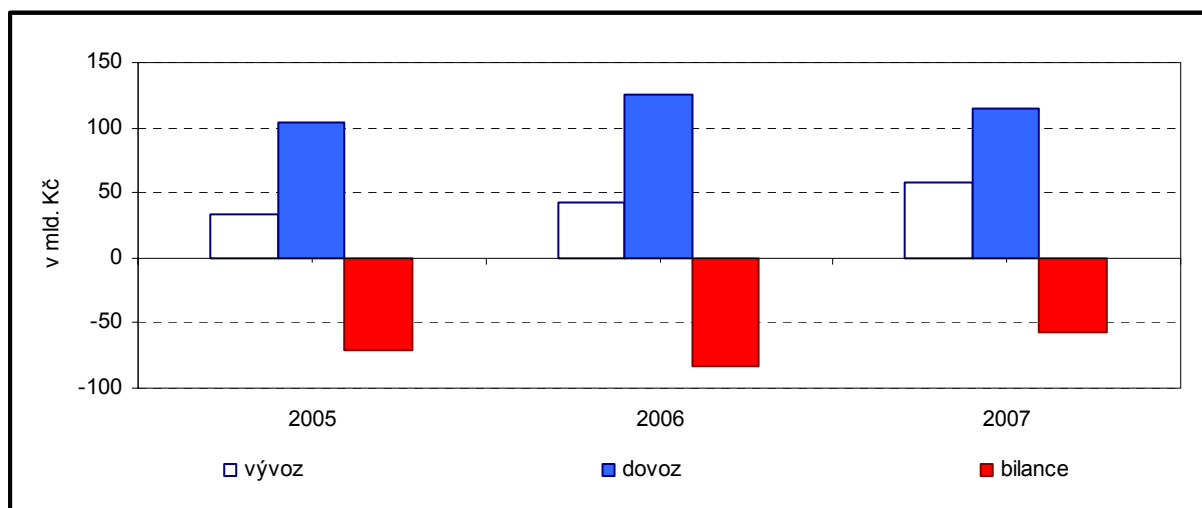
Graf č. 11 Zahraníční obchod ČR s Čínou

• **Pokles
záporného salda
zahraníčního
obchodu
s Ruskem**

Zahraníčněobchodní vztahy s Ruskem se dlouhodobě vyvíjejí při pasivním saldu, které však nedosahuje takových rozměrů jako schodek obchodu s Čínou. Nutno zmínit skutečnost, že pasivum (na rozdíl od schodku zahraničního obchodu s Čínou) vzniká při vyšší hodnotě vývozu do Ruska oproti vývozu do Číny (v roce 2007 byl vývoz do Ruska čtyřikrát vyšší než vývoz do Číny) a nižší hodnotě dovozu z Ruska, která má tendenci (zvláště v posledním období) se postupně snižovat. Krytí českého dovozu z Ruska českým vývozem do Ruska dosáhlo v roce 2007 více než 50 %. Meziročně se schodek zahraničního obchodu s Ruskem snížil přibližně o 27 mld. Kč.

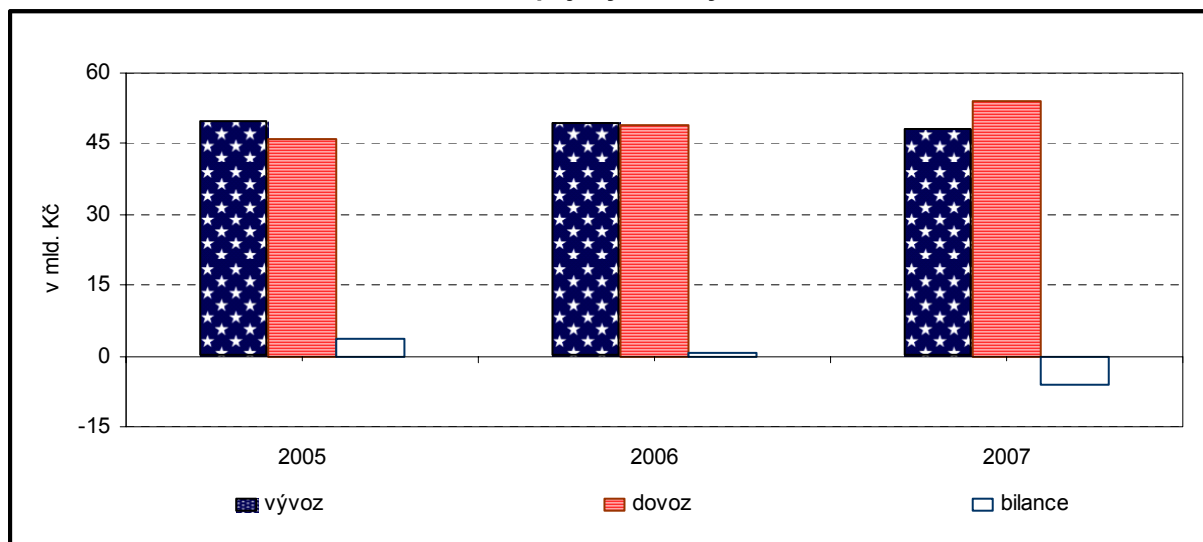
Graf č. 12 Zahraníční obchod ČR s Ruskem

• **Nerovnoměrný
vývoj obchodní
bilance se
Spojenými státy**

Obchodní bilance se Spojenými státy se vyvíjí značně nerovnoměrně, avšak při bližších hodnotách vývozu a dovozu v porovnání s Čínou. Od schodku ve výši 15,5 mld. Kč v roce 2004, který představoval 28 % dovozu, přes kladnou bilanci v letech 2005 a 2006 (krytí dovozu vývozem činilo 108,0 % a 100,3 %) a opětovný schodek v roce 2007 (krytí dovozu vývozem dosáhlo 89,1 %). Záporné saldo zahraničního obchodu se Spojenými státy bylo však v porovnání se schodkem obchodní bilance s Čínou nevýznamné (představovalo pouze tři procenta pasiva obchodu s Čínou), stejně tak i s Ruskem, neboť činilo pouze 10 % pasiva obchodu s Ruskem.

Graf č. 13 Zahraniční obchod ČR se Spojenými státy

- **Vysoká převaha dovozu nad vývozem v relaci k Japonsku**

Stejně tak jako u Číny jsou i obchodní vztahy s Japonskem charakterizovány vysokou převahou českého dovozu nad českým vývozem. Zahraniční obchod s Japonskem se proto dlouhodobě vyvíjí při poměrně vysokém (a spíše se prohlubujícím) schodku obchodní bilance. Nekrytý dovoz vývozem činil v roce 2007 téměř 87 %. Stejně jako u Číny, tak i u Japonska se nedaří postupně významněji zvyšovat vývoz, zatímco dovoz roste podstatně rychleji.

Graf č. 14 Zahraniční obchod ČR s Japonskem

